

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1188

Vragen van het lid **Gesthuizen** (SP) aan de ministers van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en van Buitenlandse Zaken over *Wikileaksberichten over Shell* (ingezonden 21 december 2010).

Antwoord van minister **Verhagen** (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) en minister Rosenthal (Buitenlandse Zaken), mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ontvangen 24 januari 2011).

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat Shell een schikking heeft getroffen ter waarde van 80 miljoen dollar om «een proces wegens corruptie te voorkomen»?¹

Antwoord 1

Shell heeft bevestigd dat een schikking is getroffen met de Nigeriaanse autoriteiten voor een bedrag van circa \$10 miljoen. In dezelfde zaak trof Shell eerder een schikking met de Securities and Exchange Commission (SEC) en het Openbaar Ministerie in de Verenigde Staten voor \$48 miljoen. Het staat partijen vrij om binnen de bestaande wettelijke kaders dergelijke schikkingen te treffen.

Vraag 2

Wat is uw reactie op de via Wikileaks uitgelekte berichten dat de Nederlandse ambassade in Nigeria door Shell wordt ingezet bij het lobbyen tegen de aanscherping van nationale wetgeving voor de olieindustrie (de zogeheten Petroleum Industry Bill)?² Kloppen deze berichten? Zo ja, op basis van welke overwegingen en op wiens instructie zet de Nederlandse ambassade zich hiervoor in? Wat is er precies gewisseld in de telefoongesprekken waarvan melding wordt gemaakt? Op welke wijze zorgt de ambassade ervoor dat in haar belangenbehartiging een juiste balans bestaat tussen de belangen van het bedrijfsleven enerzijds en andere belangen, zoals bijvoorbeeld van NGO's, en waarden, zoals bijvoorbeeld op het gebied van arbeids-, milieu- en mensenrechten anderzijds?

¹ Nu.nl, «Shell treft schikking met Nigeria», 15 december 2010.

² Wikileaks 8 december <http://www.wikileaks.ch/cable/2009/10/09ABUJA1907.html>, punt 9.

Antwoord 2

De Nederlandse ambassade in Nigeria houdt zich bezig met een breed pakket van taken en zoekt daarbij de balans tussen handels- en investeringsbevordering en energievraagstukken, alsmede het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen, milieubescherming en mensenrechten. De beleidsuitgangspunten van Nederland worden als volgt vormgegeven.

Op het gebied van energie is de inzet van de Nederlandse regering onder andere gericht op het scheppen van de juiste voorwaarden om langetermijn-investeringen in de olie- en gasindustrie in Nigeria mogelijk te maken. In dit kader heeft de Nederlandse regering tegenover de Nigeriaanse overheid bepleit dat deze alle belanghebbenden, inclusief de oliemaatschappijen, betreft bij de ontwikkeling van een nieuw wettelijk kader voor deze sector. Tevens is de noodzaak van transparantie, het nemen van verdere milieumaatregelen, en van een balans tussen belastingniveau en investeringsklimaat aan de orde gesteld. In het kader hiervan hebben ambassadeurs in Nigeria, waaronder de Nederlandse, ook gesprekken met stakeholders zoals de Nigerian National Petroleum Corporation (NNPC). Dit betrof overigens geen telefoongesprek maar een bijeenkomst.

De Nederlandse regering steunt verder de zogenaamde Voluntary Principles on Security and Human Rights (VPs). Dit initiatief, dat zich richt op bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij de winning van delfstoffen, sluit aan bij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, die op het vlak van MVO uitgangspunt dienen te zijn voor Nederlandse bedrijven in het buitenland. Ook Shell heeft de Voluntary Principles onderschreven. In de dialoog met Shell en de Nigeriaanse overheid benadrukt Nederland het belang van naleving van deze Voluntary Principles.

Voorts steunt de regering het wereldwijde «Extractive Industries Transparency Initiative». Dit initiatief is gericht op openbaarmaking van overdrachten van bedrijven en van overheidsinkomsten bij de winning van delfstoffen. Ook in Nigeria moet dit initiatief bijdragen aan grotere transparantie in de olie- en gasector.

De Nederlandse ambassade in Abuja ondersteunt de activiteiten van het Stakeholders Democracy Network (SDN), een internationale NGO die onder meer onderzoek doet naar de gevolgen voor de lokale bevolking van de olie- en gaswinning in de Nigerdelta. Over de aanpak daarvan zit SDN regelmatig met oliemaatschappijen zoals Shell en de Nigeriaanse overheid om de tafel. De Nederlandse bijdrage aan SDN is gericht op het opzetten van een mensenrechtenplatform in de Nigerdelta en het versterken van lokale partnerorganisaties. De totale voorziene bijdrage vanuit het Mensenrechtenfonds is 1,4 miljoen Euro (2008–2012).

Verder ondersteunt de Nederlandse ambassade het Bayelsa Expenditure and Income Transparency Initiative (BEITI). Dit project is gericht op het bevorderen van transparantie en controle op de overheidsinkomsten en -uitgaven van de staat Bayelsa, één van de olieproducerende staten in de Nigerdelta. Om een effectieve aanpak van corruptie te bevorderen wordt tevens een «Judicial Integrity Action Programme» (JIA) ondersteund. De totale voorziene bijdrage aan BEITI en JIA vanuit het Mensenrechtenfonds is 2,3 miljoen Euro (2009–2012).

Vraag 3

Wat is uw reactie op het bericht dat Shell in staat is om haar gasfakkels, die zorgen voor een hoge uitstoot van broeikasgassen, in Nigeria in 2011 te doven?³ Bent u bereid om er bij Shell op aan te dringen om alles in het werk te stellen om ook daadwerkelijk te realiseren dat de fakkels in 2011 gedoofd zijn en dat voornemen publiekelijk te bevestigen?

Antwoord 3

In contacten met Shell en de Nigeriaanse overheid heeft de Nederlandse regering regelmatig aangedrongen op spoedige beëindiging van affakkeling van gas in Nigeria. In het streven tot beëindiging van affakkeling is Shell mede afhankelijk van de inzet van de Nigerian National Petroleum Corporation op dit vlak. Verder speelt de slechte veiligheidssituatie in de Nigerdelta een beperkende rol bij het realiseren van technische voorzieningen om het affakkelen te stoppen. De regering deelt de waarneming van het kamerlid

³ Wikileaks 8 december <http://www.wikileaks.ch/cable/2009/10/09ABUJA1907.html>, punt 4.

Gesthuizen (zoals beschreven in publieke verslagen van haar recente bezoek aan de Nigerdelta) dat in het gebied sprake is van een complexe bestuursituatie.

Het affakkelen is in het afgelopen decennium aanzienlijk verminderd, maar nog niet beëindigd. In de dialoog met Shell en de Nigeriaanse overheid zal Nederland aandacht blijven vragen voor deze problematiek en erop blijven aandringen het affakkelen zo snel mogelijk te beëindigen. Dit zal onder meer aan de orde worden gesteld tijdens het gesprek dat minister Verhagen binnenkort heeft met Shell topman Peter Voser.